

Kőanyag vizsgálatok kapcsolatjelző szerepe az alföldi neolitikum kutatásában

BIRÓ Katalin

Mai ismereteink az Alföld neolitikumáról elsősorban a morfológiai (tipológiai) és stratigráfiai kutatások nyomán alakultak ki. Az egykor élt népesség kapcsolatrendszerét a hagyományos régészeti kutatás az „importleletek” alapján közelítette meg; ezek olyan jellemző tipológiai ismérvekkel bíró készítmények, melyek készítési helye behatárolható, és az adott kultúra határain kívül esik.

A hatvanas évektől előtérbe kerülő archeometriai kutatások a kapcsolatjelző értékű „importleletek” körét lényegesen bővítették. Így bizonyítottan tengeri eredetű vagy ismert ritka előfordulású természetes anyagok (Spondylus, obszidián, s – főként a későbbi korokban – borostyán) szintén kapcsolat- és „kereskedelmi út” jelzővé váltak. Ezek a vizsgálódások

azonban többnyire csak egyirányú kapcsolatot jeleznek és kevés adatot kapunk a közvetítés módjára, formájára.

Az elmúlt évek szisztematikus nyersanyag-lelőhely vizsgálatain sikerült a források begyűjtésével és rendszeres anyagvizsgálatával a kapcsolatjelző leletek körét egy egész tárgycsoporttal – a pattintott kőeszközök csoportjával – bővítenünk. A technológiai lépések követése ugyanakkor a kapcsolat pusztán tényén túl annak jellegére vonatkozóan is értékes adatokkal szolgál. A nyersanyag származási helyére vonatkozó vizsgálatok az egyes lelőhelyek kapcsolatrendszerén túlmutatva a neolitikum során lezajló történeti változásokhoz is jelentős adatokat szolgáltatnak.

BIRÓ Katalin
Magyar Nemzeti Múzeum
Műtárgyvédelmi és Információs Részleg
1450 Budapest, Pf. 124.